

morebiti njeguje manjšino, tedaj pride lahko v tako stisko. Manjšina namreč le preži na to, da izpodbije ministerstvu stol in naravno je, da se večina nič ne podvzuje, naj ga ujame ter postavi še prej na noge, kakor so gg. ministri padli z njega.

In prav tako stoji ali je bila vsaj podoba da bi avstrijsko ministerstvo stalo, to pa posebno vpiro nove zveze. Večina drž. zbora ni z njim zadovoljna, kajti ono ima eno, desno oko svoje zmerom na manjšini. Tej ne stori, za Boga, ničesar, kar bi jo — v resnici in po pravici — žalilo ali ona ga vse eno ne mara, besno ga pobija in napada ga celo v rečéh, v katerih je prav njej na ljubo kaj ukrenilo.

Ali ti možje so v drž. zboru manjšina, sami torej ne morejo doseči ničesar; ako se jim ne ugodí, da dobé kaj poslancev iz večine na svojo stran, tedaj še ostane vse njih govorjenje to, kar se pravi prazna slama. Pri sedanjih obravnavah pa ima liberalna manjšina srečo, kajti dogovor ministerstev gledé carine na petrolej ugaja madjarski zvižaci, oškoduje pa tostransko skupino in še v prvi vrsti poljske kraje, kjer se ga največ koplje.

Carine se plačuje doslej za olje, ki se pripelje že čisto iz tuje države, 12 gld., za olje, ki je že nekaj čisto 2 gld. 50 kr., in za olje, ki je še do cela surovo, samo 1 gld. 37 kr. To bi bilo prav, naj bi ne bilo madjarske zvižace. Le-ti so si uvažanje olja tako uravnali, da dobé že čisto, le osmoljeno olje, pa plačajo carino od njega, kakor bi še bilo popolnem surovo, golih 1 gld. in 37 kr. To olje izčistí potlej v Reki ali v Budi celo na lehkem, vzemó si od njega 6 gld. 50 kr. davka ter preplavijo z njim naše kraje.

Tako trpimo mi škode za 1 milijon, Madjari pa pridobé kaka 2 milijona. To je seveda krivica in je treba jo odpraviti. Kakor ste se vladi dogovorili, plačevali bi odslej ne 1 gld. 37 kr., ampak 1 gld. 42 kr. Očividno je, da se s tem ne odpravi krivica. To uvidéva vsak otrok in liberalni manjšini v drž. zboru, čije možje so bili zadnje, toliko krivično zvezo skovali, vidi se sedaj umestno, da porabi to, naj pade ali ministerstvo ali pa vsaj razpade doslej trdna zveza desnice v drž. zboru.

Prof. Suess namreč predlaga v dotičnem odseku, naj velja za naprej carina za čisto olje 12 gld., za vse ostalo pa 11 gld. 25 kr. Predlog je trd, a na oko ni krivičen, poljski poslanci, katerih volilci so imeli doslej v prvi vrsti škodo, ne morejo iti mimo njega, ako jim je mar za koristi njih volilcev in ostala desnica ne sme jih pustiti v tem na cedilu. Po drugi strani pa je jasno, da Madjari ne pusté z lepa dobička, ki so ga imeli doslej. Nasledek ne more torej biti drug, kakor da ali gre naše

ministerstvo ali pa da slovo drž. zboru in levici razcvetó rožice na novo.

Upala je to levica in malo, pa bi ji bilo steklo. A sedaj ji je to upanje že po vodi splavalo, kajti v carinskem odseku, ki razpravlja to vprašanje, so že prof. Suessov predlog zavrgli, a sprejeli so drug, poljski predlog, da se poviša carina za surovo olje na 2 gld. v zlatu. Ministerstvo naznanja, da se strinja z njim in pravi se, da ga še nazadnje vzprejme tudi ogersko ministerstvo. Ako se izgodi to v resnici, smo pa sedaj že srečno z razkrižja in na prejšnji poti, po kateri še zmerom upa naše ministerstvo, da pride, z roko v roci s sedanjo večino drž. zbora, kedaj do sprave avstrijskih ljudstev.

Dopisi.

Z Gore poleg Ptuja, dne 1. junija 1886. (Slovenščina pa okr. zastop.) Občina Gora poleg Ptuja in vse sosednje občine pogrešajo že več let zdravnika. Bolezni ne mirujejo, ampak vedno nadlegujejo človeški rod. Zadnja leta zgodilo se je večkrat, da se je pojedina bolezen epidemično prikazala, n. pr. davica pri deci, legar itd. Ker ni bilo zdravnika pri rokah, morila je vselej hudo. Občina Gora in druge prosile so tedaj pri okrajnem zastopu Ptujskem, da jim skuša s tem privabiti zdravnika, da mu obljubi letno podporo v denarjih iz okrajne kase. Ko se je stvar obravnavala v okrajnem zastopu Ptujskem, potegnili so se vsi Slovenci za občino Goro in druge ter so njih prošnjo podpirali vsestransko. Gospodje Ptujčani, ki nosijo tretje leto zvonec v okrajnem zastopu, se niso mogli več braniti ter so se slednjič vdali prošnji. Razpisali so službo zdravnika na Gori in obljubili na leto 500 gld. plače iz okrajne blagajnice. Toda, glejte, kako so spet stvar zavili, ker potrebujejo čisto slovenske občine zdravnika! Naravno in edino pametno bi bilo, ko bi se bilo reklo, da službo tisti dobi, ki more s spričevali dokazati, da zna do dobrega slovenski. To se gospodom Ptujčanom ni zdelo potrebno in v natečaju pravijo, da je želeli, da zna oni zdravnik, ki bi hotel priti na Goro, slovenski. Vprašamo pa resno: Kako morejo gospodje to opravičiti? Ali jim ni znano, da slovenske občine potrebujejo in prosijo zdravnika? Ali mislijo, da se bo ljudstvo zarad novega zdravnika, kar naenkrat nemški učilo, da bodo postali vsi Nemci, samo da se bodo v bolezni mogli z zdravnikom sporazumeti? Ali bode Ptujška nemška gospoda plačevala zdravnika iz svojega žepa? Zakaj pa je potem plačo obljubila iz okrajne in ne iz mestne blagajnice?

V Ptujskem okraju prebiva nad 50 jezer Slovencev in niti ne eno dobro jezero Nemcev,

ogromno večino vse dače plačujejo kmetje. Za okrajne potrebe tedaj plačuje tudi največ kmet, in mislimo, da bo odveč, če se za njegov denar plačuje samo tak zdravnik, ki razumi tudi njegov slovenski jezik. Ako si bodo enkrat Ptujška nemška gospoda za svoj denar najeli zdravnika, bodo gotovo terjali, da zna nemščino, če tudi le ono spakedrano, kakor jo mlati ta gospoda, ker terja, da mora biti vsaki muzikant, vsaki vrtnar, hišnik, dimnikar itd., ki hoče dobiti v mestu službo, Nemeec po rodu. Mi terjamo, da okrajni zastop Ptujski od tistega zdravnika, ki hoče priti k nam, terja, da izkaže znanje slovenskega jezika, da se bomo mogli z njim sporazumeti, in da postavi to v konkurs. Mi pa tudi terjamo, da se razglasuje konkurs po slov. časnikih in ne samo v nemških, ker nikjer ni zapisano, da bi moral vsaki človek brati Graško „Tagespost“. Povemo pa tudi že danes lahko fakijski Ptujski gospodi, da se motijo, ako mislijo, da bodo pri nas tla za zdravnika, ki bi delal za nemško cesarstvo in pruskega kralja. Take gospode ne potrebujemo, raji se pustimo od starih bab vračiti! Gospode Slovence v Ptujškem okrajnem zastopu pa prosimo, da nas še zanaprej podpirajo, da zabranijo krivico, katero nam hoče nemška gospoda za lepi slovenski penaz z nemškim zdravnikom večiniti.

Iz zgornje Dravinske doline. (Nepotrebni stroški.) Ni ga večega trpina na svetu nego je slovenski kmet. Bog mu je zares lepo zemljo, krasno podnebje in marsikaj ugodnega dal, pa tudi mnogo hudega. n. pr. mraz in prevelika vročina, uime in huda suša mu prihajajo leto za letom iz nebeških višin. Kedar se vse oživljajoča vigred prikaže ter oratar svoje težko delo prične, se mu že tudi strah pridruži, da mu ga kakošnja nezgoda v malih trenotkih vse uniči, a v tem strahu živi revež do pozne jeseni. Kdor našega kmeta pozna, kdor vidi, kako slabo in borno se hrani in kakošnja jed mu pogostoma na mizo pride, temu se mora v srce smiliti. Zares je tudi hudobija velika in Bog nam daje svojo šibo poskusiti. A vendar, če ljudi v dolgove, v nesrečo zabredijo, tega si niso navadno krivi sami. Takošnje reveži braniti ali jim nepotrebnih stroškov ne narejati in jih ne še globeje v propad pahnuti, je vsakemu dolžnost. Kdor v rubež zabrede, temu slabo prede. Pri okrajni sodnji v K. pa nekateri uradniki v enomer cenit in rubit hodijo, kar prav za prav sodnijskim slugam pristojno. Slednjim bi kmet le malo plačati moral, uradnikom pa gre in to po nedolžnem in po krivem in še v največji stiski ogromno svoto odrajtati. Je-li to potrebno in pravo? Je kmet zares obsojen, da ga vse molze in dere? Dva sodnijska sluga šla sta iz K., ter se pri-tožila, da se jima ves zaslužek v tej zadevi

krati ter shajati ne moreta. V obče je pa tam za vsako malenkost že komisija in se kmetu nepotrebno mnogo stroškov napravlja. Uradniki so gotovo primeroma dobro plačani. Kdor ima izmed njih obilno družino rediti, temu se godi seveda še šibkeje. Kdor se pa ženi, si naj to dobro premisli in ni potrebno, da vsakega uradnika sin v višje sole sili.

Z Radla. (Britka izguba. Iz šulvereina.) Nemila smrt vzela nam je občepoštovanega izvrstnega konservativa, velikega prijatelja duhovščine in blagega oskrbnika svojih, Franca Legata, p. d. Bučnika. Še le 52 let star, zapustil je še mlado vdovo in osem neoskrbljenih otrok, od kojih dva študirata. Eden je v 6. šoli v Graškem semenišču, drugi v petem razredu v Mariboru. Za rajnega žaljuje cela okolica. Bog mu daj večni mir in pokoj! — Dne 23. maja bila je za nemški šulverein v Marenbergu nesrečna seja. Za predsednika so izvolili plemenitaša Hlubek-a, za podpredsednika g. Perka, Brudermana za kasirja in Lerchen-thala za zapisnikarja. Proti sklepu se je predlagal predsednik, naj se dr. Weitlofu zaupnica pošlje, a protestiral je antisemit Šober in izmed 12 (od 62) nazočih udov so vsi izstopili razun blagajnika in zapisnikarja. Plemenitaš Hlubek je rekel nekemu narodnjaku: „To je bila zmaga za Vas“. Zdaj se pa Marenberžani bojijo, da bode nemški šulverein za nakup šole posojenih 1000 gold. nazaj terjal. Bilo bi itak boljše izplačati in se ločiti od nemško-pruskega društva.

Iz spodnje Savinske doline. (Občinske zadeve.) Iz našega kraja dobite pač malokedaj kateri dopis. Častiti čitatelji Vaši lahko mislijo, da smo že vsi koraknili v nemčurski koš. Čuda bi tako ne bilo, ker nas obdajajo od vse strani čuvaji germanstva, ter neprenehoma treskajo z vso močjo na skalo naše narodnosti. Pa hvala Bogu, nam se tako vidi, da si bodo na tej skali le sami svojo glavo razbili. V občini Velika Pirešica so si jo že tako potolkli, da so se njih slabi možgani pokazali in da so povsodi okrog, celo pri porotni sodnji v Celji pomoči iskali; pa vse zastonj, glava jih boli tako, da jim še znana „šintnerca“ ne more pomagati, akoravno zna dobro ljudi vračiti, prazniti namreč njih denarne mošnje. O ubogi nemčuhi! Toliko let so v tej občini zvonec nosili, toliko let pri občinskih sejah dobro pili in jedli, se vé, da na občinske stroške, toliko let je bila njih beseda prva in je vsa obveljala, zdaj pa je vse na enkrat preč. To je preveč; to ne sme biti, tako so modrovali. In kaj si izmilijo; o srečna Gališka župnija: „Šulvereinsko šolo“ bila bi imela, pa vražji Slovenci so jo tako zavrgli kot gnjusno-muho, ki v jestvino sili. Kdo neki bi se ne jezil, ako ima še le iskrico ljubezen do svoje — Nemčije!

Ni toraj čuda, da so se jeze polni nemčuhi z vso močjo zaleteli v one može, ki so branili in še branijo svojo ljubo majko Slavo, ter so vneti kristijani in Slovenci. Najhuje udrihali pa so po vrlem županu Martin Podpečan-u, kateri je nepremagljiv narodnjak, vrl kristijan, od vseh poštenih ljudi ljubljen in umeje modro, pa varčno gospodariti. Tako so tiščali vanj, da so ga celo pred porotno sodnijo Celjsko pritščali, češ, da zapravlja občinsko premoženje; (morebiti s tem, ker je plačal v dveh letih čez 2500 gold občinskega dolga, katerega so poprejšnji gospodi naredili). Pa, o joj! česar so tako želeli, to se ni izpolnilo. Vestni porotniki niso nič krivega našli nad poštenjakom in so ga nekrivega spoznali in slavna sodnija ga je vsake kazni oprostila. Ali bi ne počil tu človeku, ki ima le kos nemčurske jeze žolč od jeze? Kaj zdaj storiti; s čem županu njegov posel ogreniti? Toda kar France ne vé, to Jože pové! „Dajmo župana pod koš“, so modrovali, on ne sme do občinskega denarja, naj ima hudega strica, kateri bo občinsko mošnjo nosil; ako župan dva krajcarja potrebuje za svinčnik, naj gre do tega strica prosit, da mu ga kupi. Tako so vsi modrovali, o to so bistré glavice, one hočejo občino škode varovati, katera se kaj lahko zgodi, ako bi župan do denarja prostost imel. Le škoda, da te modre glavice poprej tega niso izpoznale, dokler so še one občino v svojih rokah imele, gotovo bi ne bili obedovali pa pili na občinske stroške. Toda vrli odbor, ki je tretjina iz narodnjakov, temu ni pritrdil, in je izrekel, da on svojemu županu popolno zaupa. Vrli župan Martin Podpečan, pa tudi narodni odborniki kot: Jurij Lednik, Martin Lednik, Valentin Tosan, Voh, Kopštajnar, Mornik in drugi so res veliko prestali od strani nemčuhov, pa ostali so trdni kot skale; čast in slava jim, živeli! Čez nekoliko mesecev bodo zopet nove občinske volitve; takrat bodite edini, blagi možje in dajte svoje glase le takim možem, ki so se v tej hudi vojski za vaši blagor potegovali, pokažite složno, da se zavedate, da nečete vaših sovražnikov za gospodarje občinskega blagostanja; ampak izvolite može trdne Slovence, kristijane in poštenjake, saj ste videli zdaj, kdo da so vaši prijatelji!

J. K. Savinjski.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na ministerstvu grofa Taaffeja leži že zmerom težka mōra. Odsek drž. zbora za carino predlaga dva goldinarja v zlatu carine na uvažanje surovega petroleja in avstrijsko ministerstvo je s tem zadovoljno, ne pa tako ogersko. Tiszova obljuba gledé

Ogrov ni zanesljiva. — Skupna vlada terja 100.000 goldinarjev več v rednih stroških za vojaštvo. Ali jih je v resnici treba, razsodite o svojem času avstrijska in ogerska delegacija. — Državni zbor še ostane kacih 14 dni skupaj, da reši vsaj carinske zadeve v nagodbi z ogersko vlado, potem pa se razide. — Marquis Bacquehem vzprejme v resnici posel ministra za trgovino in na njegovo mesto pride v Tropavo za c. kr. namestnika knez Thurn-Taxis iz Bregence. — V Gradcu pripravlja šulverein neko veliko praznovanje, a uže sedaj so si njegovi možje v laseh zavoljo Judov. Teh posebno nemška mladina ne mara v šulvereinu. — Maršal c. kr. vojske, nadvojvoda Albreht je bil v ponedeljek prišel v Gradec ter si je potlej v torek tamošnje vojaštvo ogledal. — V Ljubljani je bilo vsled svečanosti nemških turnarjev precej nemira, a kazalo ga je ljudstvo samo v posmehovanju peščice nemških možiceljnov, ki so se je udeležili. Nemški listi pa ženó sedaj strašen vik in krik radi tega v svet in jud dr. Menger terja od grofa Taaffeja, naj v hipu razpusti mestni zbor, češ, da je samo on kriv vseh neredov. No, mi menimo, da ni ljudem kar ust zapečatil, naj bi se ne posmehovali turnarjem, to je edina krivnja od njega. — V Gorici ima novi mestni zastop staro italijansko lice. — Zadnji čas godé se po Gorici vsak den pretepi med vojaki in prebivalci nižjih stanov. Pravi se, da je krivo tega ščuvanje, ki prihaja od prek italijanske meje. — Slovensko ljudstvo kaže se v Trstu čedalje bolj zavedno. Podružnica sv. Cirila in Metoda se je zadnji četrtek ustanovila in se je 56 udov udeležilo zbora. Velika krivica pa se godi slovenskim okoličanom, kajti imenuje jim c. kr. namestništvo same odpadnike, može dvomljive vrste, za župane po srenjah. Drugod si volijo srenjski zastopi župane, tam pa jih kar imenuje vlada. To naj zastopi, kdor more! — V Budi in Pešti so še vedno nemiri in general Janski je dobil vendar-le odpust. Po naših mislih to ni bilo umestno in bode oholim Madjarom vsled tega še le vzrastel greben. Nek nadut Madjar je uni den v drž. zboru terjal, naj se c. kr. vojska kar razcepi na dva dela, v avstrijsko in ogersko vojsko. No tega še nam manjka! — V Galiciji se ponavljajo požari, dne 1. junija je zgorelo mesto Kolomea; ugiblje se veliko, kdo je kriv teh gostih velikih požarov.

Vnanje države. Razoroženje grške in turške vojske godi se v redu in se vojne ladije evropskih velevlade vsled tega pomikajo izpred grške zemlje. — Bolgarski knez dobiva čedalje več moči v srcih prebivalcev. Rusom to ni po volji, ker se umika s tem njim in se boje, da bi sčasoma ne prišli ob svoj upliv na Balkanu. — Rumunska ni obnovila z našim cesarstvom trgovinske zveze in so vsled tega pretrgane